

ג. הורתו ולידתו בקדושה (- שנתגיירו אביו ואמו קודם יצירתו); רש"י כתב שמחמירים עליו אפילו בשאר מן האב, שלא יבואו להחליפו בישראל.

והתוס' צידדו להפך, שמא זה קל יותר שלא גזרו אפילו בשאר מן האם, כי אין שייך לגזור שמא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקלה. או שמא שוה דינו עם הגר שהורתו שלא בקדושה. (וכ"מ בר"ן. כמובן שאסור מדאורייתא לכל הדעות בשאר אב ואם שלאחר הגירות).

ד. עבד כנעני; רב חסדא אמר שמותר אפילו באמו ובבתו, וכ"ש בשאר עריות – שהרי יצא מכלל בן נח, ואין לו קרבות משפחה להן, ולכלל ישראל לא בא לגזור עליו כגר.

נחלקו דעות הראשונים האם מותר אף בקרובות שנתקרבו בעודו עבד, כגון עבד הנולד משפחה, או עבד שנולדה לו בת בהיותו עבד.

## דפים נח – נט

קכט. אלו איסורים נוספים שאינם כלולים בשבע מצוות – אסורים לבן נח?

אמר רבי חנינא: עכו"ם שהכה את ישראל חייב מיתה (ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי...). אפשר שדין זה כלול ב'גזל'. ער"ן. [וא"ר חנינא: הסוטר לועו של ישראל כאילו סוטר לועו של שכינה...].  
אמר ריש לקיש: עכו"ם ששבת חייב מיתה (...ויום ולילה לא ישבתו). אמר רבינא: אפילו שני בשבת.  
מדברי רש"י מבואר שאפילו שבת לשם מנוחה בעלמא. אבל מהרמב"ם משמע שאינו חייב מיתה אלא כששבת משום ענין דתי. ואפילו בדה מלבו דת חדשה לשבות ביום שני וכד'.  
אמר רבי יוחנן: עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה (תורה צוה לנו משה מורשה). ואולם בעניני מצוותיו אדרבה, מקבל שכר. אמר רבי מאיר אפילו נכרי ועוסק בתורה הריהו ככהן גדול.  
כתב הרמב"ם בכל אלו אינו נהרג בידי אדם, אלא ב"ד מודיעים לו שהיב מיתה בידי שמים על הדבר. ואין כן דעת הר"ן. [ויש אומרים בדעת הרמב"ם שאם ממשיך במנהגו לאחר שהתרו בו ב"ד, נהרג].

## דף נט

קל. א. דם מן החי, האם מותר לבני נח? ומה מקור איסורו לישראל?

ב. האם אבר מן החי ברצעים מותר באכילה לבני נח, והאם יש בו איסור 'אבר מן החי' בישראל?

ג. האם ישנם דברים שמותרים לישראל ואסורים לבני נח?

ד. האם בני אברהם חייבים במילה?

ה. מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני או לא נשנית – אצל מי היא קיימת עתה?

ו. אדם הראשון, האם הותר לו לאכול בשר?

א. דם מן החי; לחכמים, אין בו איסור לבני נח. וגם לישראל אינו אסור משום 'אבר מן החי' [ואם הוא דם שהנפש יוצאה בו, יש בו איסור תורה של אכילת דם]. ולרבי חנינא בן גמליאל, דם מן החי נאסר לבני נח (אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו). וגם לישראל יש בו איסור מיוחד משום חיות (רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש...).

הלכה כחכמים (רמב"ם מלכים ט, י). וי"א שאעפ"כ אסור משום 'יוצא מן החי' אבל אין בדבר 'לאו' אלא איסורא בעלמא [ונפקא מינה בתערובת, שאין אומרים בזה טעם כעיקר מדאורייתא] (ע' בשו"ת עמודי אור נא).

יש מי שכתב בדעת התוס' (לעיל ד. ד"ה מנין) שדם בכלל בשר הוא ואף לחכמים אסור משום בשר מן החי. ולא נחלקו אלא משום איסור 'דם', ונפ"מ אם היה מוטעה על בשר מן החי ומזיד על דם (עפ"י אבי עזרי מלכים שם).

ב. בשרצים אין איסור אבר מן החי (אך בשר בנפשו דמו... – יצאו שרצים שאין דמם חלוק מבושרם). וכן הדין בדגים ובחגבים, שאין דמם חלוק מבושרם (מנחת חינוך תנב, יב עפ"י הגמרא. ועוד, שנפש דידהו לאו נפש – עפ"מ"ג סב סק"ב).

ג. אין דבר שלישראל מותר ולבני נח אסור (שכשיצאו מכלל בני נח להתקדש יצאו ולא להקל עליהם. רש"י). ומה שלא הותרה אשת יפת תואר במלחמה לבני נח – משום שאינם בני כיבוש מלחמה. ומה שפחות משה פרוטה בישראל אין בו משום 'גזל' ובבני נח יש – משום שאלו מוחלים ואלו אינם מוחלים.

א. ישנם דברים שבן נח חייב וישראל פטור אבל אסור, כגון המתת עוברים (תוס').  
ב. בדבר שהוא מצוה לישראל אין אמור כלל זה, כגון שביתת השבת – לישראל מצוה ולב"ג אסור (תוס').

ג. בספר משך חכמה (ראה) צדד בדעת הספרי דלא כתלמודנו, ששייך לישראל מותר ולב"ג אסור, כגון אשת יפת תואר [ואינו סובר הסברא דלאו בני כיבוש]. והתוס' בחולין (לג) צדדו שריש לקיש אינו סובר הכלל דליכא מידי כו' [ולדעתו אין מומנים נכרי לאכול מבני מעיים מבהמה שנשחטה], אלא שקשה על כך ממשנה וברייתא.

ד. נחלקו הראשונים אודות בהמה שנשחטה ומפרכסת, וכן בן פקועה – לישראל מותר משום התר השחיטה, האם גם לבן נח מותר אם לאו (ע' רמב"ם מלכים ט, יב ובלח"מ; מנחת חינוך תנב, יב; שואל ומשיב תנינא ח"ב סז; מרומי שדה חולין לג; משך חכמה ראה יב, כג; זכר יצחק ח"א לג וח"ב יד; בית ישי קז).

ד. אמרו בגמרא (לפי האיבעית אימא) שזרעו של אברהם בלבד במצות מילה ולא אדם אחר. ובני ישמעאל ועשו נתמעטו מכלל זרעו (כי ביצחק יקרא לך זרע). ואולם בני קטורה נתרבו לחיוב (אתה וזרעך... את בריתי הפר).

לדעת רש"י והרמב"ן ועוד, רק ששת בני קטורה עצמם שנולדו לאברהם חייבים ולא זרעם אחריהם. ולדעת הרמב"ם והר"ן כל בני קטורה חייבים במילה.

ה. אמר רבי יוסי בר חנינא: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסניני – לזה ולזה נאמרה [כשם שמצינו בעבודת כוכבים ובעריות שנשנו אזהרותיהם בסניני ונענשו עליהם הגויים]. לא נשנית בסניני – לישראל נאמרה ולא לבני נח, כגון גיד הנשה [וכרבי יהודה שאמר (בחולין ק) מבני יעקב נאסר גיד הנשה]. וכן מצות מילה ופרייה ורבייה אעפ"י שנשנו, לא נשנו אלא לצורך [מילה] – לומר שדוחה את השבת. פרייה ורבייה – משום שנאסרו בשעת מתן תורה הוצרך להתירן בפירוש], הלכך אינן נוהגות אלא בישראל.

ו. אמר רב יהודה אמר רב: אדם הראשון לא הותר לו בשר לאכילה (לכם יהיה לאכלה ולכלל חית הארץ – ולא חית הארץ לכם). ורק כשיצאו נח ובניו מן התבה התיר להם (כירק עשב נתתי לכם את כל). מבואר מסוגיית הגמרא שבכלל זה בהמה חיה ועוף ודגים [ורק בשר היורד מן השמים אכל, שעל זה אמרו מלאכי השרת צולים לו בשר].

א. יש אומרים (ערש"י נו. ותוס' נו): שלא נאסר לו אלא לשחוט ולאכול, אבל בבשר מתה היה מותר [וצריך לפרש לפי"ז קושית הגמרא מהמלאכים שהיו צולים לו בשר, שלכך לא תרצו בבשר נבלה, מפני שאינו דרך כבוד. מובא בר"ן]. והר"ן פרש בענין אחר.

ויש מי שכתב על פי הפסיקתא שאכילת חיה שמתה מאליה אסורה היתה לאדם ולכל זרעו אחריו. לא הותרה לאדם הראשון אכילת בשר אלא אם המית לרפואה או כדי ליהנות מהעור [ואף התוס' לא כתבו שאסור אלא להמית בשביל לאכול, משא"כ באופנים הללו] [עפ"י רמ"ע מפאנו – מאמר חקור הדין ג, כא].

ב. יש מי שכתב שרבי יוחנן (נו): חולק על רב וסובר שאדם הראשון הותר באכילת בשר. ואולם הרמב"ם נקט (מלכים ט, א) כרב (עפ"י שו"ת רשב"ש תקמב).

## דף ט

קלא. א. 'המברך' בשם אלקים – האם חייב מיתה?

ב. השומע גידוף מפי אדם שאמר מה ששמע מאחר – האם חייב לקרוע?

ג. העדים כשמעידים על המגדף – האם הם קורעים?

ד. השומע גידוף באזכרה מפי גוי – האם חייב לקרוע? והאם קרוע בכינוי?

א. אמר רב אחא בר יעקב: אינו חייב עד שיברך בשם בן ארבע אותיות (כלומר שם הוי', וכל שכן בשם בן מ"ב אותיות. ויש אומרים אף באדנות. ערמב"ם עכו"ם ב, ז).

לעיל (נו) נחלקו רבי מאיר וחכמים האם חייב על הכינוי או אינו אלא באזהרה. ויש מפרשים [עפ"י מה שאמרו עד שיברך שם בשם], שכאן מדובר במתברך, בזה לדברי הכל אינו חייב אלא בשם המיוחד, ולעיל נחלקו במברך.

ב-ג. השומע מפי השומע – חייב לקרוע. ואולם העדים כשמעידים על המגדף, הם עצמם אינם קורעים, שכבר קרעו קודם לכן בשמיעתם, ואע"פ שגם עתה שומעים מפי עצמם שוב (ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו – המלך חזקיהו קרע והם לא קרעו).

ד. אמר רב יהודה אמר רב: השומע אזכרה מפי עכו"ם אינו חייב לקרוע, [משא"כ מישראל מומר כרבשקה – קרוע]. ועוד אמר: אין קורעים אלא על שם המיוחד בלבד, להוציא כינוי.

ואמרו שאין זו דעת רבי חייא, שאמר דוקא בזמן הזה כששומע גידוף (בכינוי (רא"ש). וי"ח) מגויים, שהם פרוצים בדבר – אינו חייב לקרוע שאם אי אתה אומר כן נתמלא כל הבגד קרעים. אבל בזמן שהיו נענשים בב"ד, או אף בזה"ו בישראל – קרוע.

יש אומרים שישראל מומר דינו כדין גוי שפרוץ בכך, וגם בזה פטרו.